

TERRORISME GLOBAL MENURUT PEMIKIRAN TUN DR. MAHATHIR MOHAMAD¹

**MUHAMMAD AFIFI ABDUL RAZAK
MOHAMED MUSTAFA ISHAK
RUSDI OMAR**

*Fakulti Pengajian Antarabangsa
Universiti Utara Malaysia*

ABSTRAK

Terrorisme global kini merupakan satu isu hangat di serata dunia. Kepentingannya telah menarik perhatian ramai pihak termasuk para pemimpin dunia dalam menyuarakan pendapat mereka mengenai perlunya satu kaedah yang paling berkesan dalam membanteras ancamannya daripada merebak dan menjejaskan keselamatan dunia sejagat. Artikel ini bertujuan untuk membincangkan pemikiran Tun Dr. Mahathir Mohamad, mantan perdana menteri Malaysia, mengenai isu terorisme global. Walaupun pemikiran beliau mengenai terorisme ini boleh dianggap bukanlah sesuatu yang baru, namun keberanian beliau untuk menyata dan melaksanakan apa yang beliau rasa sebagai betul dalam konteks memerangi terorisme merupakan sesuatu yang menarik dan harus diberi perhatian yang sewajarnya. Demi kebaikan rakyat dan negara, beliau sanggup melakukan dan melaksanakan apa sahaja dasar kerajaan termasuk membanteras terorisme walaupun ianya mungkin akan menyebabkan beliau menjadi kurang popular. Ini kerana apa yang lebih penting bagi beliau ialah keamanan dan keselamatan negara terjamin.

Kata kunci : *Terrorisme, keselamatan dan Tun. Dr. Mahathir Mohamad.*

ABSTRACT

Global terrorism nowadays had become as a hot issue worldwide. It's importance had attracted attention from various people including world leaders in giving their opinion about the importance to have a most effective method to counter its threats from spread

and affected the world's security. This article discusses about Tun Dr. Mahathir Mohamad's thoughts, the former prime minister of Malaysia about the issue of global terrorism. Eventhough his thought on terrorism can be considered as nothing new, nevertheless his courage in saying and doing what he thinks as right in the context of fighting terrorism is something interesting and should be given attention. For his people and nation, he willing to do anything regarding the government policy including to counter terrorism eventhough this might make him become unpopular. For him, what is more important is that the nation's peace and security is secure.

Keywords: *Terrorisme, security, Tun. Dr. Mahathir Mohamad.*

PENDAHULUAN

Terrorisme global merupakan satu isu yang sedang hangat melanda dunia pada masa kini. Kesan-kesan dasyat yang dibawahnya seperti kemusnahan harta benda dan jiwa-jiwa yang tidak berdosa seperti kanak-kanak, wanita dan warga tua sudah cukup untuk menimbulkan perasaan ketakutan di kalangan rakyat. Walaupun fenomena terrorisme ini bukannya sesuatu yang baru dalam sejarah dunia, namun demikian, ianya kini sudah menjadi satu ancaman besar dan serius yang perlu diberi perhatian. Justeru itu, Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (PBB), Kofi Annan, dalam hal ini pernah menyebut bahawa:

“Terrorism is a global threat with global effects; ... its consequences affect every aspect of the United Nations agenda from development to peace to human rights and the rule of law. By its very nature, terrorism is an assault on the fundamental principles of law, order, human rights, and the peaceful settlement of disputes upon which the United Nations is established. The United Nations has an indispensable role to play in providing the legal and organizational framework within which the international campaign against terrorism can unfold.”

(Kofi Annan, 2005)

Jelas sekali bahawa peristiwa serangan 11 September 2001 merupakan satu titik tolak kepada isu terrorisme global. Peristiwa ini menjadi amat penting bukan kerana mangsanya ialah negara kuasa besar dunia, Amerika Syarikat, tetapi, ia menjadi penting kerana kesan daripada peristiwa tersebut, negara-negara di serata dunia telah mula mengorak langkah untuk membanteras terrorisme global menerusi satu gerakan besar-besaran yang diketuai oleh Amerika Syarikat dalam apa yang disebut sebagai ‘peperangan menentang terrorisme’ (*war on terrorism*). Namun demikian, hingga ke hari ini, kempen menentang terrorisme global masih gagal mencapai matlamatnya. Ancaman terrorisme masih lagi wujud, kumpulan-kumpulan terroris masih lagi bebas bergerak di serata dunia, manakala negara-negara dunia termasuk Amerika Syarikat masih mencari-cari cara terbaik untuk membanteras ancaman terrorisme global ini.

Artikel ini akan membincangkan mengenai pemikiran Tun Dr. Mahathir Mohamad, mantan perdana menteri Malaysia keempat terhadap isu terrorisme global. Antara lain, ia akan membincangkan mengenai pemikiran Tun Dr. Mahathir mengenai isu terrorisme global dari segi definisi konsep, teori, serta kaedah membanteras ancaman terrorisme global.

KONSEP TERRORISME GLOBAL

Istilah ‘terrorisme’ berasal daripada perkataan Inggeris ‘terror’ yang bermaksud sesuatu yang menakutkan. Dalam bahasa Latin ia disebut sebagai ‘terrere’ (*to tremble*) dan ‘deterre’ (*to frighten from*). Manakala perkataan ‘terro’ pula membawa maksud ‘fear’, ‘fright’, ‘dread’, dan ‘panic’, yang secara umumnya membawa maksud takut atau sesuatu yang sangat menakutkan (Kopanski, 2001). Perkataan ‘terrorisme’ ini juga merujuk kepada keadaan pemerintahan yang ganas (*state terrorism*) yang berlaku sewaktu zaman Revolusi Perancis antara tahun 1789-1799. Zaman ini dikenali sebagai ‘the reign of terror’. Negarawan British, Sir Edmund Burke menggunakan terminologi ini bagi menggambarkan tindakan ganas kerajaan Perancis yang dikuasai oleh puak Jacobin. Pemimpin mereka, Maximilian Robespierre yang mengetuai Committee on Public Safety and Revolutionary Tribunal dikatakan telah bertindak ganas dengan menahan, memenjara, mendera dan mengenakan hukuman penggal kepala (*guillotine*) terhadap golongan yang dilabel sebagai ‘musuh negara’.

Terrorisme politik pula wujud pada separuh kedua abad ke-19 Masihi dipelopori oleh kumpulan ‘populist’ dari Russia, Narodniks, antara tahun 1878-1881 akibat daripada pengaruh tradisi Romanticism. Asal-usul terrorisme dikatakan wujud dalam kerajaan yang bersifat kejam (*tyranny*) di mana pembunuhan pemerintah yang kejam secara tradisinya dilakukan atas nama keadilan. Walau bagaimanapun, kewujudan kumpulan terroris yang paling berkuasa dikatakan dibentuk atas nama ‘ideological purity’. Kumpulan ini dikenali sebagai ‘Assassins’ dan wujud sekitar abad ke-11 dan 12 Masihi di Semenanjung Tanah Arab (Lewis, 1985).

Secara umumnya, istilah terrorisme ini membawa maksud perbuatan ganas (*violent act*) yang dilakukan untuk mendatangkan ‘kesakitan’ terhadap orang lain atau untuk mendapat sesuatu dengan cara memaksa orang lain melakukan sesuatu untuknya.

Dalam zaman moden, istilah terrorisme membawa maksud dan konotasi politik iaitu satu bentuk keganasan politik (*political violence*) yang dilakukan dalam bentuk keganasan (*violence*) atau ancaman keganasan (*threat of violence*) samada dalam bentuk tindakan pembunuhan, tindakan pengeboman dan penculikan, yang dilakukan untuk mencapai sesuatu matlamat politik (Longman Dictionary of Contemporary English, 1995). Manakala The Cambridge Encyclopedia (1994) pula melanjutkan definisi umum terrorisme ini dengan mengatakan bahawa terrorisme ialah:

“a coercive and violent behaviour undertaken to achieve or promote particular objective or cause, often involving the overthrow of established order. Terrorist activity is designed to induce fear through its indiscriminate, arbitrary and unpredictable acts of violence, often against members of the population at large.”

Sebenarnya, tidak ada sebarang definisi yang tepat dan dipersetujui oleh semua mengenai terrorisme (Long, 1990). Para sarjana yang mengkaji mengenai isu ini telah lama memperdebatkan mengenai masalah pendefinisian konsep terrorisme. Misalannya, pakar dalam bidang perundangan jenayah mengatakan bahawa terrorisme mesti didefinisikan berdasarkan kepada tindakan (act) dan bukannya motivasi, begitulah juga sebaliknya (Jenkins, 1985; Hoffman, 1999). Sementara mereka yang menulis eksiklopedia terrorisme pula mengatakan bahawa pendefinisian konsep terrorisme yang lengkap mesti memenuhi tiga syarat utama iaitu kaedah, sasaran dan matlamat (Kushner, 2003). Walau bagaimanapun, kebanyakan definisi mengenai terrorisme pada hari ini meliputi empat perkara utama iaitu sasaran, matlamat, motif dan legitimasi tindakan.

Schmid (1983) mengemukakan lebih seratus definisi terrorisme dalam ulasan karyanya antara tahun 1936 hingga 1983. Manakala Poland (1988) mengemukakan beberapa definisi terrorisme yang popular seperti berikut:

“Terrorism is an organized pattern of violent behaviour designed to influence government policy or intimidate the population for the purpose of influencing government policy.”

“Terror – an act of violence committed by groups in order to intimidate a population or government into granting their demands.”

“Terror is symbolic action designed to influence political behaviour by extranormal means entailing the use or threat of violence.”

Menurut Whittaker (2003: 3), dalam bukunya, *The Terrorisme Reader*, Amerika Syarikat, negara yang menjadi mangsa serangan pengganas pada 11 September 2001 mengemukakan beberapa definisi mengenai istilah terrorisme dari pelbagai sudut yang berbeza. Misalannya, Jabatan Negara (State Department) mendefinisikan terrorisme sebagai:

“premeditated, politically motivated violence perpetrated against noncombatant targets by subnational groups or clandestine agents, usually intended to influence an audience.”²

Biro Siasatan Persekutuan (FBI) mendefinisikan terrorisme sebagai:

“the unlawful use of force or violence against persons or property to intimidate or coerce a government, the civilian population, or any segment thereof, in furtherance of political or social objectives.”

Manakala Jabatan Pertahanan (Pentagon) pula mendefinisikan terrorisme sebagai:

“the calculated use, or threatened use, of force or violence against individuals or property to coerce or intimidate governments or societies, often to achieve political, religious, or ideological objectives.”

Sementara itu, tiada definisi khusus mengenai konsep terrorisme yang diterimapakai secara tetap oleh Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (PBB) (http://www.unodc.org/unodc/terrorism_definitions.html). Pada November 2004, sebuah panel PBB telah mendefinisikan terrorisme sebagai:

“any act: “intended to cause death or serious bodily harm to civilians or non-combatants with the purpose of intimidating a population or compelling a government or an international organization to do or abstain from doing any act.”

(<http://www.un.org/unifeed/script.asp?scriptId=73>)

Walau bagaimanapun, definisi terrorisme secara akademik yang diterimapakai oleh PBB dan digunakan secara meluas oleh sarjana sains sosial ialah apa yang dikatakan oleh Alex P. Schmid seperti berikut:

“Terrorism is an anxiety-inspiring method of repeated violent action, employed by semi-clandestine individual, group or state actors, for idiosyncratic, criminal or political reasons, whereby — in contrast to assassination — the direct targets of violence are not the main targets. The immediate human victims of violence are generally chosen randomly (targets of opportunity) or selectively (representative or symbolic targets) from a target population, and serve as message generators. Threat- and violence-based communication processes between terrorist (organization), (imperilled) victims, and main targets are used to manipulate the main target (audience(s)), turning it into a target of terror, a target of demands, or a target of attention, depending on whether intimidation, coercion, or propaganda is primarily sought,”

(Schmid, Jongman & Stohl, 1988)

Melihat kepada kepelbagaian dalam pendefinisian istilah terrorisme ini, kita boleh katakan bahawa hingga ke saat ini, tidak wujud satu definisi yang universal mengenai istilah terrorisme yang boleh diterimapakai oleh semua negara-negara di dunia kecuali yang dikeluarkan oleh PBB. Dalam hal ini, seorang pakar dalam bidang kajian mengenai

terrorisme, Walter Laqueur (1999) mengatakan:

“the only general characteristic generally agreed upon is that terrorism involves violence and the threat of violence.” This criterion alone does not produce a useful definition, as it includes many acts not usually considered terrorism - war, organized crime, revolution, or even a simple riot. Asymmetric warfare and low-intensity operations are military terms for tactics that can include terrorism. At its core, the definition of terrorism is not so much a description of a particular kind of violence, like bombing or assassination, but a way to characterize an act of violence relative to the speaker, and their point of view. Terrorism, thus is a term that attempts to define, as a separate phenomenon, a philosophy of coordinated violence which tends to have a high degree of social impact on the target society. Terrorist violence may be perpetrated by rebels in opposition to an established social order or it may be inflicted by a state upon its own citizens or those of another state (eg. State terrorism).”

Pada dasarnya Barat melihat perbuatan keganasan ini sebagai satu tindakan pelampau yang dilakukan secara sengaja dan biasanya bermotif politik dan melibatkan kemusnahan kepada kemanusiaan dan harta benda. Terrorisme mula menjadi perhatian seluruh dunia selepas peristiwa serangan dahsyat ke atas Amerika Syarikat, iaitu di Washington dan New York pada tanggal 11 September 2001 di mana tuduhan demi tuduhan tanpa bukti kukuh berterusan dilemparkan kepada umat Islam yang dikatakan menjadi dalangnya.

MALAYSIA DAN ANCAMAN TERRORISME GLOBAL

Malaysia ialah antara negara yang tidak terlepas daripada ancaman terorisme global. Sejarah telah membuktikan bagaimana kerajaan Malaysia pernah berhadapan dengan ancaman terorisme oleh Parti Komunis Malaya (PKM) sejak selepas zaman pendudukan Jepun pada tahun 1945 hingga pertengahan tahun 1990-an.

Walaupun usaha untuk menentang terorisme sudah lama dijalankan, namun demikian, peristiwa serangan 11 September 2001 merupakan titik permulaan bagi kerajaan Malaysia, yang pada ketika itu diterajui oleh Tun Dr. Mahathir Mohamad, untuk menonjolkan diri di peringkat antarabangsa sebagai negara paling aktif dan komited dalam kempen menentang terorisme global. Laporan *Patterns of Global Terrorism 2003* yang dikeluarkan oleh Jabatan Negara Amerika Syarikat melaporkan mengenai Malaysia sebagai antara negara yang paling aktif terbabit bekerjasama dengan Amerika Syarikat dalam usaha untuk menjayakan kempen menentang terorisme global. Malah seorang penulis Australia, Michael Danby (2003), yang juga merupakan Setiausaha Jawatankuasa Keselamatan Buruh Kebangsaan mengatakan bahawa:

“if we had to ask which leader of an Islamic country has done the most, in

practical terms, to crack down on organizations which supports, fund and carry out terrorist attacks, the answer would be the prime minister of Malaysia, Dr. Mahathir Mohamad.”

Kenyataan oleh Danby ini sememangnya ada kebenarannya. Sejak berlakunya peristiwa pengeboman di Bali pada Oktober 2003, kerajaan Malaysia di bawah pimpinan Dr. Mahathir telah melipatgandakan usaha untuk menentang dan menghapuskan sebarang aktiviti terrorisme samada di dalam mahupun di luar sempadan negara termasuk di rantau Asia Tenggara. Antaranya ialah penahanan lebih 70 orang di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri (ISA) kerana disyaki terabit dengan kegiatan militan yang kebanyakannya dikaitkan dengan kumpulan penganas Jamaah Islamiya (JI) yang dikatakan bertanggungjawab ke atas peristiwa pengeboman di Bali. Di samping itu juga, kerajaan Malaysia turut mengambil beberapa tindakan drastik seperti menghentikan bantuan per kapita kewangan kepada sekolah-sekolah agama rakyat persendirian yang disyaki menyemai rasa benci pelajar untuk menentang kerajaan, mengambil alih pentadbiran sekolah-sekolah agama rakyat seluruh Malaysia, serta menutup beberapa buah daripadanya kerana terdapat bukti bahawa mereka yang terabit dengan peristiwa pengeboman di Bali tersebut pernah belajar di situ.

Kenyataan ini memberikan satu gambaran kepada kita bahawa ada sesuatu yang tersembunyi di sebalik pemikiran Dr. Mahathir mengenai terrorisme yang menarik untuk dikaji dan diteliti. Terdapat paradoks, yakni pertentangan dalam pemikiran beliau mengenai terrorisme. Pemikiran beliau mengenai terrorisme kadang-kadang kelihatan konsisten dan ada juga kontradiksi. Ada ketikanya Tun Dr. Mahathir mendakwa bahawa beliau adalah seorang fundamentalis Muslim dan pada ketika yang lain pula menjadi seorang pemimpin yang aktif dan komited dalam kempen menentang terrorisme. Keadaan ini bukan sahaja menimbulkan perspektif positif dan negatif samada di dalam mahupun di luar negara tetapi juga Dr. Mahathir dilabel sebagai seorang pemimpin yang bersifat autokratik dan keras dalam usahanya menentang terrorisme, khas di Malaysia dan serantau.

PEMIKIRAN TUN DR. MAHATHIR MENGENAI TERRORISME GLOBAL

Terdapat masalah dalam mendefinisikan konsep terrorisme. Menurut Hoffman (1999: 13-15), antara faktor utama wujudnya masalah ini ialah sifat terrorisme itu sendiri yang dinamik dan sering berubah sejak 200 tahun dahulu. Wujudnya masalah dalam pendefinisian konsep terrorism ini juga menjadi punca utama kenapa isu ini tidak dapat diselesaikan dengan berkesan walaupun banyak tindakan telah diambil oleh negara-negara yang terlibat dengan ancaman terrorisme termasuk Malaysia dan Amerika Syarikat.

Tun Dr. Mahathir mempunyai perspektifnya yang tersendiri mengenai terrorisme. Beliau

melihat terrorisme sebagai satu ancaman baru kepada masyarakat dunia selepas komunisme. Menurut beliau:

“For over 42 years, Malaysia fought against militant communism which we eventually defeated, at a great cost in blood and resources. Today, militant communism is no longer a threat. But we now face another common threat, which constitutes a greater challenge – terrorism.”

(Mahathir Mohamad, Ucapan di U.S. – ASEAN Business Council
Dinner, Washington D.C., USA, May 14, 2002)

Ancaman ini dilihat sebagai satu cabaran alaf baru yang boleh menjejaskan kestabilan dan keamanan sejagat. Beliau juga menganggap bahawa terrorisme sebagai satu jenayah terhadap kemanusiaan dan dunia secara keseluruhannya tanpa mengira mangsa. Beliau mengatakan:

“Terrorism is a crime, a crime againts humanity as a whole. It is a crime against the whole world no matter who or what or which country has been or is being targeted”.

(Ibid.)

Ancaman ini juga jelasnya menyebabkan masyarakat dunia berada dalam keadaan ketakutan. Tun Dr. Mahathir sangat simpati dengan mangsa serangan 11 September 2001, malah beliau juga percaya bahawa semua tindakan terrorisme ini dilakukan oleh kumpulan pengganas antarabangsa dan Kumpulan al-Qaeda adalah antara kumpulan pengganas tersebut. Namun demikian, beliau juga berpendapat bahawa kempen menentang keganasan global oleh Amerika Syarikat tersebut tidak akan berjaya sepenuhnya kerana Amerika Syarikat sendiri tidak dapat mengenalpasti siapa dan di manakah sebenarnya Kumpulan al-Qaeda tersebut bersembunyi dan beroperasi. Ini kerana kumpulan pengganas tersebut ialah kumpulan yang bersifat bukan negara (non-state actor) dan bukannya sebuah negara. Malah tindakan Amerika Syarikat menyerang negara-negara Islam yang dituduh melindungi kumpulan al-Qaeda tersebut juga boleh menimbulkan rasa marah dan benci umat Islam terhadap mereka kerana ia merupakan satu bentuk penganiayaan dan penindasan. Oleh yang demikian, beliau berpendapat bahawa isu terrorisme global ini tidak akan dapat diselesaikan dengan baik kecuali negara-negara yang terbabit dan dunia amnya mengenalpasti definisi serta punca asal kenapa ianya berlaku. Hanya selepas itu barulah tindakan lanjut untuk mengurus dan menghentikannya boleh ambil.

DEFINISI KONSEP TERRORISME

Sewaktu memberikan ucapama dalam sesi Persidangan Khas Menteri-menteri Luar Negara-negara Islam mengenai Terrorisme di Kuala Lumpur pada 1 April 2002, Tun Dr. Mahathir telah memberikan definisi beliau mengenai konsep terrorisme. Menurut

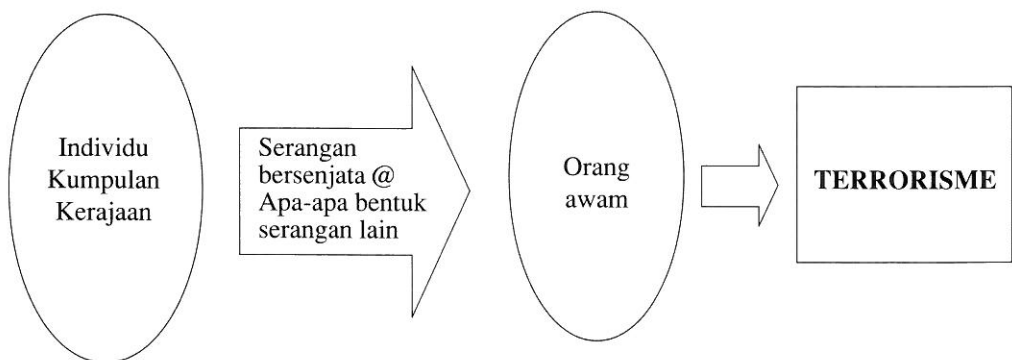
beliau bahawa terrorisme tersebut ialah:

“that armed attacks or other forms of attack against civilians must be regarded as acts of terror and the perpetrators regarded as terrorists. Whether the attackers are acting on their own or on the orders of their governments, whether they are regulars or irregulars, if the attack is against civilians, then they must be considered as terrorists. Groups or governments which support attacks on civilians must be regarded as terrorists, irrespective of the justification of the operations carried out, irrespective of the nobility of the struggle. However, if civilians are accidentally caught in the crossfire, the attackers should not be labelled as terrorists.” According to this definition of terrorism also, the attack on the World Trade Center on September 11, the human bomb attacks by Palestinians and the Tamil Tigers, the attacks against civilians by Israeli forces, the killings of Bosnian Muslims and others must be considered as terrorists, too. Where states are behind the acts of terrorism, the whole government must stand condemned. But no race or religion should be condemned or discriminated against simply because people of the same race or their co-religionists have been involved in terrorist activities.”

(Ucapan Tun Dr. Mahathir Mohamad, Ucaptama dalam sesi Persidangan Khas Menteri-menteri Luar Negara-negara Islam mengenai Terrorisme di Kuala Lumpur, 1 April 2002)

Definisi konsep terrorisme menurut Tun Dr. Mahathir ini membawa maksud bahawa sebarang tindakan serangan bersenjata yang menimbulkan rasa takut di kalangan rakyat ialah tindakan terrorisme dan ianya mesti dikutuk dan dihentikan tidak kira siapa pun yang melakukannya walaupun untuk tujuan yang murni.

Rajah 1: Model Definisi Konsep Terrorisme Menurut Tun Dr. Mahathir

DIMENSI DAN JENIS-JENIS TERRORISME

Menurut Tun Dr. Mahathir, dimensi ancaman terrorisme adalah bersifat realiti dan terkini. Dalam konteks yang lebih luas khususnya dalam era globalisasi ketika ini, beliau menerangkan bahawa terrorisme mempunyai dimensi global sama seperti aktiviti perdagangan dan pelaburan. Malah menurut beliau lagi, usaha-usaha untuk memerangi terrorisme tersebut mungkin boleh merebak menjadi Perang Dunia Ketiga. Jika ini berlaku, ia sudah tentu akan memburukkan lagi keadaan dunia sejagat kerana bentuk terrorisme pada hari ini yang bersifat global, dan beroperasi dalam dunia yang tanpa sempadan. Jelasnya lagi, terrorisme dalam era globalisasi adalah sangat sukar untuk diuruskan kerana tiadanya had sempadan antara negara.

Tun Dr. Mahathir turut membahagikan terrorisme kepada (i) terrorisme fizikal (physical terrorism) seperti yang beliau definisikan sebagai tindakan serangan bersenjata termasuk serangan berani mati, dan (ii) terrorisme ekonomi (economic terrorism) yang beliau sifatkan sebagai sama seriusnya seperti terrorisme fizikal (Mahathir Mohamad, Ucapan Langkawi International Dialogue (LID) 2002, Langkawi, August 1, 2002)

KRITERIA TERRORIS

Menurut Tun Dr. Mahathir, untuk mencapai satu definisi yang jelas mengenai terrorisme juga, kita perlu mengenali kriteria terroris. Beliau mengatakan:

“terrorists are not people who advertise their intention to commit acts of terror. They are not usually soldiers in uniform, although some can be. Usually they are unrecognizable until they commit their terrible acts, usually they are like ordinary people. They need not stay in a particular country. They can be everywhere and anywhere. Indeed they can live as very ordinary people in the country they consider to be their enemy against whom they intend to commit acts of terror.”

(Mahathir Mohamad, Ucapan Conference on Terrorism, Kuala Lumpur,
November 16, 2001)

Berdasarkan kepada kenyataan ini, Tun Dr. Mahathir mengatakan bahawa hari ini kita boleh menganggap bahawa mereka yang terlibat dalam peristiwa serangan 11 September 2001 bukanlah semata-mata dari Afghanistan. Sebaliknya, mereka ini boleh tinggal dan berada di mana-mana negara termasuk di Amerika Syarikat, Eropah, negara-negara bukan Islam dan juga di negara-negara Islam. Hanya kita tidak mengenali identiti mereka dan mengetahui di mana kedudukan mereka menyebabkan kita gagal menghapuskan terrorisme.

TEORI TERRORISME GLOBAL

Tun Dr. Mahathir mengatakan bahawa untuk menghapuskan ancaman terrorisme, punca asalnya mesti diketahui terlebih dahulu. Dalam hal ini, beliau telah menyenaraikan beberapa punca asal terrorisme seperti berikut:

- i) Isu Palestin – menurut Tun Dr. Mahathir, terrorisme yang berlaku pada hari ini ialah hasil daripada siri tekanan dan kekecewaan yang dirasa dan dihadapi oleh segolongan masyarakat dunia, iaitu Palestin. Menurut beliau, isu Palestin merupakan punca asal wujudnya terrorisme di Timur Tengah. Beliau menambah, rakyat Palestin yang setiap hari menghadapi serangan dan tekanan daripada pihak Israel tidak mempunyai cara lain untuk mempertahankan diri dan tanah air mereka selain daripada menyerang balas termasuk melakukan cubaan serangan berani mati.
- ii) Situasi umat Islam – menurut Tun Dr. Mahathir, situasi umat Islam yang mundur menyebabkan mereka mudah ditindas dan dianiaya oleh negara-negara Barat. Umat Islam menghadapi masalah salah faham mengenai ajaran Islam sebenar lantas mendorong mereka untuk bertindak ganas atas nama agama.
- iii) Prejudis masyarakat Barat – menurut Tun Dr. Mahathir, masyarakat Barat sememangnya mempunyai sikap yang negatif terhadap umat Islam. Sejak dahulu lagi mereka ingin menguasai dan menundukkan umat Islam bagi membolehkan mereka menguasai dunia.
- iv) Kesan globalisasi – menurut Tun Dr. Mahathir, globalisasi memberi kesan yang buruk terhadap ekonomi dunia. Krisis kewangan antarabangsa 1997 banyak menimbulkan kesan buruk. Ia menyebabkan banyak negara miskin dan rakyat hidup dalam keadaan tertekan (Hashim Makaruddin, 2003).

KAEDAH MEMBANTERAS TERRORISME (COUNTER-TERRORISM METHOD)

Menurut Tun Dr. Mahathir, untuk menghapuskan ancaman terrorisme, kita mestilah terlebih dahulu mengenal pasti perkara-perkara berikut iaitu:

- i) Mengenal pasti identifikasi pengganas

Tun Dr. Mahathir mengatakan bahawa kita perlu mengenalpasti terlebih dahulu siapakah pengganas yang sebenar; bentuk tindakan dan kesannya; serta memahami punca sebenarnya berlaku. Lepas ini kita perlu membezakan di antara siapakah pengganas dan siapakah pula bukan pengganas (pejuang keamanan @ freedom fighter). Menurut beliau, ini sangat penting kerana setiap orang mempunyai tanggapan yang tersendiri mengenai

terrorisme. Ada individu yang dianggap sebagai pengganas oleh sesetengah orang tetapi dianggap sebagai pejuang keamanan oleh orang lain. Lebih mengelirukan lagi apabila ada individu yang dilabel sebagai pengganas pada hari ini kemudiannya dihormati pula pada hari berikutnya. Oleh yang demikian, ujar beliau, kalau kita mahukan seluruh dunia ikut serta dalam kempen menentang terrorisme, kita mesti memastikan betul-betul definisi terrorisme. Kita mesti menentukan bahawa siapakah sebenarnya yang dikatakan pengganas dan siapakah pula bukan pengganas.

Contoh-contoh mengenai kekaburan dalam mendefinisikan siapakah terroris dan siapakah bukan terroris ini banyak. Misalannya, kumpulan Jewish Haganah, Irgun Zeva'i Lu'umi dan Stern Gang satu masa dahulu yang berjuang untuk penubuhan negara Israel pernah dianggap sebagai pengganas dan diburu oleh pihak penjajah British. Namun selepas itu, pemimpin mereka seperti Menachem Begin (Irgun) dan Yizhak Shamir (Stern Gang) menjadi orang yang dihormati di Israel apabila mereka dilantik sebagai perdana menteri. Begitu juga dengan Joko Kenyatta dan Robert Mugabe yang satu ketika dahulu dianggap sebagai pengganas dan diketepikan oleh British, sebaliknya selepas itu dihormati sebagai pemimpin sebuah negara yang berdaulat. Tentera Republik Ireland (IRA) juga dianggap sebagai kumpulan pengganas oleh kerajaan British tetapi di Amerika Syarikat mereka dilihat sebagai pejuang keamanan serta turut mendapat sokongan kewangan daripada Amerika Syarikat.

Dr. Mahathir juga mengatakan bahawa terrorisme tidak boleh dikaitkan dengan mana-mana bangsa ataupun agama termasuk Islam. Menurut beliau:

“linking Islam to terrorism is completely unjustified. Terrorism is not exclusively related to any religion, and that religious classification may lead to an indictment or a wholesale charge against Islam which will lead to unwarranted prejudice and hatred.”

(Hashim Makaruddin, 2000)

Beliau menambah lagi bahawa Islam tidak ada kaitan dengan terrorisme. Beliau juga menyeru supaya mereka yang mempunyai sikap prejudis terhadap Islam mesti berusaha memahami Islam terlebih dahulu sebelum mengambil apa-apa tindakan. Menurut beliau lagi, Islam ialah sebuah agama yang cintakan keamanan, ada toleransi, dan ingin hidup bersama agama-agama lain. Namun demikian, Islam, sebagaimana juga agama-agama lain mempunyai segelintir penganut yang tidak mengikuti ajaran yang sebenar lantas terjebak dalam aktiviti terrorisme.

ii) Mengenal pasti bentuk tindakan dan kesannya

Sewaktu berucap di persidangan yang bertajuk “The Role of Islamic Civilization in Fostering Inter-Religious Understanding” anjuran Institut Kefahaman Islam (IKIM) pada 25 May 1999, beliau mengatakan bahawa kalau kita hendak mengenal pasti siapakah pengganas, maka kita perlu melihat kepada bentuk tindakannya dan bukan siapa yang melakukannya. Ini kerana perkataan operatifnya di sini ialah ‘terror’ atau

‘ketakutan’. Misalnya, tindakan menawan dan memusnahkan pesawat udara boleh menimbulkan keadaan fobia dan rasa takut di kalangan penumpang. Begitu juga dengan tindakan serangan dan pengeboman di tempat-tempat awam dan juga tindakan memenggal kepada tebusan yang tidak berdosa. Semua tindakan ini boleh menimbulkan rasa takut di kalangan rakyat. Malah agama Islam sendiri turut melarang semua bentuk perbuatan yang boleh menimbulkan rasa takut di kalangan rakyat. Apatah lagi tindakan serangan berani mati yang membunuh diri sendiri, turut dilarang oleh agama Islam.

iii) Memahami mengapa ia berlaku/punca asal terrorisme

Menurut Dr. Mahathir, jika kita mahu menghapuskan terrorisme, kita perlu memahami kepada ianya berlaku, yakni memahami punca asalnya. Dalam hal ini beliau mengatakan:

“terrorists have been with us throughout history. Over the last half a century, terrorists have become more sophisticated and are much more focused. We may not agree with them, we may consider them misguided but it would be a mistake to think that they terrorise for the sake of terrorism, or because they enjoy terrorising their victims. Their deeds have a purpose, to them at least. They would not willingly kill themselves in the most horrible fashion on September 11 if it is not because they believe there is a purpose for their suicide.”

(Ucapan Tun Dr. Mahathir Mohamad, The Conference on Terrorism, PWTC, Kuala Lumpur, 16 November 2001)

Oleh yang demikian, beliau mengatakan, untuk menghapuskan ancaman terrorisme, punca asal kenapa ia berlaku mesti dikenalpasti terlebih dahulu sebelum sebarang tindakan diambil. Selain daripada itu, pihak berkuasa termasuk kerajaan juga perlu berusaha mengatasi sebarang masalah yang timbul.

iv) Mendapat persetujuan antarabangsa

Langkah seterusnya menurut Dr. Mahathir ialah mendapatkan persetujuan antarabangsa terutamanya daripada Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu. Beliau mengatakan:

“while we may be able to agree on what constitute acts of terrorism and who should be condemned as terrorists, it is important that there is international agreement on the condemnation of any particular incident or incidents as acts of terror by terrorists. Then the world community can cooperate and participate in whatever action is to be taken against the perpetrators. Here, there is no authority more competent than the UN to make these decisions. Once the UN has decided, the whole world must cooperate fully in the fight against the terrorists concerned.”

(Hashim Makaruddin, 2003)

Dalam konteks membentaras terrorisme, Dr. Mahathir mengatakan bahawa cara terbaik untuk membanteras terrorisme ialah dengan memenangi hati dan minda mereka termasuk mereka yang bersimpati dengan perjuangan pengganas, yang menyokong pengganas, serta pengganas itu sendiri. Beliau sering memberikan contoh bagaimana Malaysia berjaya membanteras ancaman pengganas komunis dan mahu berkongsi pengalaman ini dengan semua negara yang terlibat.

ASAS PEMIKIRAN TUN DR. MAHATHIR MENGENAI TERRORISME GLOBAL

Dalam membincangkan mengenai pemikiran Tun Dr. Mahathir tentang isu terrorisme global ini, penulis ingin mengemukakan satu persoalan iaitu mengapa Tun Dr. Mahathir begitu memandang serius terhadap isu ini seolah-olah ia belum pernah berlaku sedangkan fenomena terrorisme ini sebenarnya sudah lama wujud sejak zaman dahulu lagi?

Penulis berpendapat, ada beberapa asas yang membentuk pemikiran Tun Dr. Mahathir mengenai isu terrorisme global ini. Pertamanya, pemikiran Dr. Mahathir mengenai terrorisme lahir daripada ideologi politik beliau yang disebut sebagai ‘Mahathirisme’. Menurut Khoo Boo Teik (2003:7) dalam bukunya *Paradoxes of Mahathirism: An Intellectual Biography of Mahathir Mohamad*, ‘Mahathirisme’ terdiri daripada lima komponen iaitu nasionalisme, kapitalisme, Islam, populisme dan authoritarianisme. Kesemua empat ‘isme’ ini termasuk Islam menjadi asas pemikiran Dr. Mahathir dalam aspek politik, ekonomi, agama, kuasa dan kepimpinan termasuk isu terrorisme.

Menurut Aziz Zariza Zakaria (1997) dalam bukunya *Mahathir’s Paradigm Shift: The Man Behind the Vision*, salah satu sifat yang ada pada Dr. Mahathir ialah kepekaan kepada persekitaran semasa. Beliau suka meneliti dan mengikut apa-apa perkembangan semasa yang berlaku samada dalam negara mahupun di peringkat antarabangsa. Beliau sangat berminat untuk menganalisa dan mengetahui mengenai kenapa sesuatu perkara atau masalah itu berlaku dan bagaimana untuk mengatasainya. Sebagai seorang doktor, beliau juga mempunyai satu kepercayaan bahawa setiap perkara yang berlaku itu ada sebabnya. Oleh yang demikian, untuk mengatasi perkara atau masalah tersebut, punca asal kenapa ia berlaku mesti dikaji dan dikenalpasti terlebih dahulu sebelum sebarang tindakan selanjutnya diambil.³ Beliau amat percaya dengan konsep bahawa “diagnosis is the first step towards cure” (Mahathir, 1999). Berdasarkan kepada konsep inilah Tun Dr. Mahathir membentuk dan mengemukakan pemikiran mengenai terrorisme.

Pemikiran Tun Dr. Mahathir mengenai terrorisme adalah berasaskan kepada ideologi beliau, ‘Mahathirisme’. Pemikiran mengenai terrorisme ini lahir daripada komponen ketiga mahathirisme. Menurut Khoo Boo Teik (2003), komponen Islam dalam ‘Mahathirisme’ menggambarkan pemikiran Tun Dr. Mahathir mengenai Islam, dunia Islam dan umat Islam. Beliau sering mengaitkan isu terrorisme ini dengan masalah yang dihadapi oleh umat Islam sejagat termasuk mengenai isu Palestin. Menurut beliau, isu terrorisme yang wujud ketika ini mempunyai hubungkaitnya dengan isu Palestin.

Kedua, pemikiran Tun Dr. Mahathir mengenai terrorisme mungkin bersifat 'media-driven' setelah melihat apa yang telah dipaparkan di media-media cetak dan elektronik Barat. Sejak berlakunya peristiwa serangan 11 September di Amerika Syarikat, media-media Barat tidak henti-henti menyiarkan gambar, berita dan ulasan mengenai kesan peristiwa tersebut. Sementara media-media tersebut 'menyogok' seluruh warga dunia dengan berita-berita tersebut, media Barat juga turut 'menutup mata' mereka terhadap apa yang dilakukan oleh negara kuasa besar Barat seperti Amerika Syarikat dan Britain di Iraq dan Afghanistan yang meragut banyak nyawa umat Islam yang tidak berdosa. Media Barat telah berjaya memanipulasi semua berita-berita tersebut untuk meraih simpati sementara ia memberikan imej buruk terhadap umat Islam hingga menyebabkan umat Islam dilabel sebagai pengganas manakala dunia Islam pula berada dalam keadaan ketakutan.

Penulis berpendapat, inilah yang mungkin menyebabkan Tun Dr. Mahathir begitu memandang serius terhadap fenomena terrorisme ini. Lantas beliau mengemukakan pendapat mengenai cara bagaimana untuk mengatasi fenomena ini dengan pelbagai cara. Beliau berbuat demikian kerana selaku seorang Islam dan pemimpin sebuah negara Islam, beliau turut merasa sedih dan bertanggungjawab untuk memulihkan imej Islam yang sudah tercalar kerana perbuatan segelintir umat Islam yang berfikiran sempit tersebut.

Adalah tidak keterlaluan untuk mengatakan bahawa Tun Dr. Mahathir juga merupakan seorang pemimpin yang futuristik. Beliau semacam telah dapat melihat bencana yang bakal menimpa umat Islam akibat daripada isu terrorisme ini.

Sewaktu merasmikan Persidangan Menteri-menteri Luar Negara Islam ke-27 (ICFM) di Kuala Lumpur pada tahun 2000, Dr. Mahathir telah membicarakan mengenai fenomena globalsasi dan kesan yang dibawanya. Beliau juga turut memberikan peringatan terhadap apa yang bakal berlaku sekiranya umat Islam memandang ringan terhadap cabaran dan kesan globalisasi. Beliau mengatakan:

"We were not able to face the challenges of the industrial age. we are even less able to face the information age. technologically backward and economically poor we will slide further and further into depending on others for everything that we need. And we will be bullied and harassed and divided against ourselves. We will not be much of a part of the governance of the global nation, of that we can be certain. In frustration, some of our people, or even some of the Muslim nations, will resort to indiscriminate and wild acts. We will be called terrorists and our countries condemned as the bases for terrorist attacks. What we achieve with such acts will be nothing more than minor irritations. But the punishment they will mete out to us will be terrible for all our people. We will then get angry with each other and our brave people will attack us because we fail to fight for the Muslims as they claim they are fighting. But we know that with our present capacity,

our total dependence on arms from the very people who oppress us; we know that open war against those who oppress us would achieve nothing. At this very moment they can, if they want to, wipe out the Muslims and their countries from the surface of this earth. If they haven't done so it is not because they care for us."

(Mahathir Mohamad, Ucapan Majlis Pembukaan Persidangan Menteri-menteri Luar Negara Islam Ke-27 (ICFM), Kuala Lumpur, 27 Jun 2000)

Walaupun Dr. Mahathir sudah lama mengemukakan pendapat dan pemikirannya mengenai isu terrorisme, namun demikian beliau tidak mengemukakan dengan jelas dan terperinci mengenai definisi konsep terrorisme itu sendiri kecuali mengaitkannya dengan isu Palestin hinggalah berlakunya peristiwa serangan ke atas Amerika Syarikat pada tanggal 11 September 2001.

Beliau yang pada ketika itu menjawat jawatan sebagai perdana menteri Malaysia keempat amat memandang serius mengenai peristiwa tersebut serta kesannya terhadap dunia Islam sejagat. Ini ditambah pula dengan tanggungjawab sebagai Pengerusi Persidangan Negara-negara Islam (OIC) dan Pengerusi Pergerakan Negara-negara Berkecuali (NAM) yang disandang oleh Malaysia secara serentak. Inilah merupakan satu situasi yang amat berat kerana selaku peneraju kedua-dua buah pertubuhan antarabangsa, Malaysia mesti bersikap tegas mengenai isu-isu antarabangsa termasuk isu terrorisme. Malaysia mesti mengemukakan pendapat yang jelas mengenai isu terrorisme dari segi definisi, punca asal serta cara untuk menguruskannya. Kegagalan dalam memenuhi semua ini bakal menjejaskan kredibiliti Malaysia bukan sahaja di mata dunia malah di kalangan negara-negara Islam.

Dr. Mahathir secara peribadi merasa amat terkejut dan sedih atas peristiwa serangan 11 September 2001 yang lalu. Beliau juga bersependapat dengan Amerika Syarikat bahawa tindakan tersebut yang dipercayai dilakukan oleh kumpulan pengganas antarabangsa mesti dikutuk dan dihentikan sepenuhnya. Namun demikian, beliau juga tidak bersetuju dengan tindakan Amerika Syarikat menuding jari terhadap negara-negara Islam yang dikatakan sebagai punca dan penyebab berlaku peristiwa tersebut. Dr. Mahathir juga turut mengkritik tindakan Amerika Syarikat menyerang beberapa buah negara Islam seperti Afghanistan dan Iraq dalam apa yang disifatkan oleh mereka sebagai kempen menentang terrorisme global.

KESIMPULAN

Tun Dr. Mahathir memberikan satu definisi konsep yang komprehensif dan lengkap mengenai terrorisme. Definisi nampak seperti satu definisi yang bersifat neutral kerana ia memfokuskan kepada tindakan ganas yang dilakukan oleh mana-mana kumpulan termasuk negara terhadap orang awam yang boleh mencetuskan rasa takut.

Namun demikian, jika kita amati dengan lebih teliti, kita akan dapati bahawa definisi terrorisme oleh Tun Dr. Mahathir ini hampir serupa dengan definisi-definisi lain (pengkaji terrorisme, Amerika Syarikat, dan Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu) kerana ia mempunyai beberapa elemen tertentu seperti (i) serangan bersenjata (armed attacked), (ii) orang awam sebagai sasaran (civilian as victims), dan menimbulkan rasa takut (fear). Terdapat dua perkara mengenai dalam pemikiran Dr. Mahathir mengenai terrorisme yang tidak dipersetujui oleh beberapa pihak iaitu (i) memasukkan 'state-sponsored terrorism' yakni, negara-negara yang dikatakan menyokong kegiatan terrorisme sebagai pelaku keganasan, dan 'state-terrorism' yakni, negara yang melakukan terrorisme (eg. Israel) dan (ii) mengatakan bahawa tindakan penyerang/pengebom berani mati (suicide-bomber) sebagai penganas. Negara-negara Barat seperti Amerika Syarikat dan Israel tidak bersetuju dengan pendapat Dr. Mahathir yang mengaitkan 'state-terrorism' sebagai pelaku keganasan. Sebenarnya, menurut pengkaji, 'state-sponsored terrorism' dan 'state terrorism' ini sesuai dilabel sebagai pelaku keganasan kerana memang terbukti ianya wujud. William Blumm (2002) dalam bukunya *The Rogue State* menggambarkan bagaimana Amerika Syarikat menerusi agensi perisikannya, Central Intelligence Agency (CIA) terbabit dalam aktiviti membantu kumpulan-kumpulan penganas dan gerakan pemisah di beberapa buah negara seperti di Amerika Tengah, Amerika Selatan serta di Afrika. Manakala Israel pula secara terang-terang melakukan banyak tindakan ganas terhadap rakyat Palestin di kawasan yang didudukinya secara haram sejak sekian lama. Sudah tentu negara-negara ini tidak akan mengakui bahawa semua ini ialah 'state-sponsored terrorism' dan 'state terrorism'.

Tun Dr. Mahathir mempunyai dua perspektif yang berbeza mengenai punca asal terrorisme. Terrorisme domestik yang berlaku dalam negara menurut beliau adalah hasil pemikiran sempit beberapa kumpulan Islam dan parti politik yang ingin menguasai tampuk pemerintahan negara. Beliau sering mengkritik parti PAS kerana berfahaman sempit dan cuba menyemai rasa benci kepada kerajaan. Ini, menurut Tun Dr. Mahathir boleh mendorong kepada berkembangnya elemen-elemen terrorisme. Keadaan ini juga mungkin berlaku kerana wujud salahfahaman dan salahtafsiran mengenai Islam oleh segelintir masyarakat. Inilah yang menyebabkan mereka menggunakan agama sebagai alasan untuk mewajarkan tindakan ganas terhadap orang awam dan kerajaan. Manakala isu Palestin merupakan punca utama mengapa terrorisme berlaku di peringkat antarabangsa. Tun Dr. Mahathir berpendapat bahawa walaupun beliau sendiri kurang bersetuju dengan tindakan serangan berani mati, tetapi menurut beliau, jika ianya berlaku di Palestin, mungkin ada kewajarannya walaupun sebenarnya ia tidak banyak menguntungkan umat Islam.

Cara Tun Dr. Mahathir menguruskan ancaman terrorisme sewaktu menghadapi ancaman Parti Komunis Malaya sebenarnya bukanlah suatu cara baru. Sebaliknya ia telah lama digunakan oleh pihak British dalam kempen mereka menentang penganas komunis khasnya selepas tamatnya Perang Dunia Kedua.

Namun demikian, pengkaji berpendapat bahawa Tun Dr. Mahathir merupakan seorang pemimpin yang berani mengambil risiko dengan menggunakan cara tersebut untuk

menghapuskan ancaman pengganas komunis di negara. Pada masa yang sama, Tun Dr. Mahathir juga mempunyai cara yang tersendiri untuk menghadapi ancaman daripada kumpulan gerakan Islam yang bersifat radikal dan ekstrim. Menurut Milne dan Mauzy (1999) dalam *Malaysian Politics Under Mahathir*, Tun Dr. Mahathir menggunakan pendekatan (i) co-option, (ii) institutional building, dan (iii) coercive untuk mengurus ancaman oleh kumpulan gerakan Islam yang bersifat radikal dan militan tersebut.

Pemikiran Tun Dr. Mahathir mengenai terrorisme bukan sesuatu yang baru kerana ianya pernah diutarakan oleh ramai pemikir sebelumnya. Namun apa yang menarik untuk diperkatakan di sini ialah keberanian beliau untuk mengatakan apa yang beliau fikirkan betul dan keberanian beliau untuk melaksanakan apa yang patut di laksanakan walaupun beliau sedar ianya mungkin akan menyebabkan beliau menjadi tidak popular pada sesetengah orang.

Walau apapun, kita tidak boleh menafikan bahawa tindakan Tun Dr. Mahathir terutamanya dalam usaha membanteras terrorisme samada di peringkat nasional, serantau dan antarabangsa. Bukti kesungguhan beliau dalam membanteras terrorisme ini telah dirakamkan di dalam laporan *Patterns of Global Terrorisme 2003* yang dikeluarkan oleh Jabatan Negara Amerika Syarikat di mana negara kuasa besar dunia tersebut menyatakan bahawa Malaysia adalah antara negara yang paling komited dalam kempen menentang terrorisme global. Malah, penubuhan Southeast Asean Regional Centre for Counter-terrorism di Kuala Lumpur juga turut melambangkan kejayaan Tun Dr. Mahathir secara peribadi dan Malaysia amnya dalam membendung fenomena terrorisme daripada berkembang mengancam keselamatan negara.

NOTA Hujung

¹ Artikel ini adalah hasil daripada kertas kerja yang telah dibentangkan pada International Conference on: Tun Dr. Mahathir: Managing Governance and Development in the 21st Century, anjuran bersama Institut Pemikiran Tun Dr. Mahathir Mohamad (IPTDMM), Yayasan Kepimpinan Perdana, Biro Tatanegara (BTN), dan Arkib Negara Malaysia, Renaissance Hotel, Kuala Lumpur, 1-3 Ogos 2005.

² Definisi terrorisme oleh Jabatan Negara Amerika Syarikat ini terkandung di dalam National Strategy for Combating Terrorism yang dikeluarkan oleh White House pada Februari 2003 seperti berikut; “the terrorist attacks of September 11, 2001 in Washington D.C., New York City, and Pennsylvania were acts of war against the United States of America and its allies, and against the very idea of civilized society. No cause justifies terrorism. The world must respond and fight this evil that is intent on threatening and destroying our basic freedoms and our way of life. Freedom and fear are at war. The enemy is not one person. It is not a single political regime. Certainly, it is not a religion. The enemy is terrorism – premeditated, politically motivated violence perpetrated against noncombatant targets by subnational groups or clandestine agents. Those who employ

terrorism, regardless of their specific secular or religious objectives, strive to subvert the rule of law and effect change through violence and fear. These terrorists also share the misguided belief that killing, kidnapping, extorting, robbing, and wreaking havoc to terrorize people are legitimate forms of political action. Rujuk laman web di http://www.whitehouse.gov/news/releases/2003/02/counter_terrorism/counter_terrorism_strategy.pdf.

³ Walaupun telah lama bersara daripada bidang perubatan, Tun Dr. Mahathir masih lagi menggunakan gaya seorang doktor dalam menyelesaikan masalah dalam banyak perkara termasuk politik. Menurut beliau, “politics is a good profession for people with medical training. Doctors go through the process of observing a patient, recording his or her medical history, then you make a physical examination, do lab tests, and finally arrive at a diagnosis. The process is basically the same in politics. When I encounter a political problem, I go through the routine of observing all aspects of the problem, including its historical dimensions, analyzing it in detail to identify all the signs and symptoms, then I do “lab tests”, and finally I reach a conclusion and prescribe a course of action.” Lihat Mahathir Mohamad (1999), *A New Deal For Asia*, Kuala Lumpur: Pelanduk Publications, hlm. 20.

RUJUKAN

- Annan, Kofi. (2005), “Terrorism”, UN Office on Drugs & Crime (UNODC), Thursday, 17 November. (<http://www.unodc.org/unodc/en/terrorism.html>)
- Aziz Zariza Zakaria. (1997). *Mahathir’s Paradigm Shift: The Man Behind the Vision*. Kuala Lumpur: Pelanduk Publications Sdn. Bhd.
- Blumm, William. (2001). *Rogue State: A Guide to the World’s Only Superpower*. London: Zed Books.
- Danby, Michael. (2003). “The Mahathir paradox,” 30 Oktober. (http://www.geocities.com/munichseptember1972/the_mahathir_paradox.htm)
- Hashim Makaruddin (ed.). (2003). *Terrorism and the Real Issues*. Kuala Lumpur: Pelanduk Publications Sdn. Bhd.
- Hoffman, Bruce. (1999). *Inside Terrorism*. NY: Columbia Univ. Press.
- Jenkins, Brian. (1985). *Terrorism and Beyond*. Santa Monica: RAND Corp.
- Kopanski, Ataullah Bogdan. (2001). “Terror and terrorism in history: A brief survey of Western history,” *kertaskerja One Day Seminar on Terrorism, Kulliyah of Islamic*

Revealed Knowledge & Human Sciences, International Islamic University Malaysia, 15 November.

Kushner, Harvey. (2003). *Encyclopedia of Terrorism*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Laqueur, Walter. (1999). *The New Terrorism*. Oxford: Oxford University Press.

Lewis, Bernard. (1985). *The Assassins: A Radical sect in Islam*. London: al-Saqi.

Long, D. (1990). *The Anatomy of Terrorism*. NY: Free Press.

Longman Dictionary of Contemporary English. (1995). England: Addison Wesley Longman Limited.

Mahathir Mohamad (1999), *A New Deal For Asia*, Kuala Lumpur: Pelanduk Publications.

Mahathir Mohamad. (1999). Ucapan di Seminar The Role of Islamic Civilization in Fostering Inter-Religious Understanding, Kuala Lumpur, 25 May. (<http://www.pmo.gov.my>)

Mahathir Mohamad. (2000). Ucapan di Majlis Pembukaan Persidangan Menteri-menteri Luar Negara Islam Ke-27 (ICFM), Kuala Lumpur, 27 Jun. (<http://www.pmo.gov.my>)

Mahathir Mohamad. (2001). Ucapan di The Conference on Terrorism, Kuala Lumpur, 16 November. (<http://www.pmo.gov.my>)

Mahathir Mohamad. (2002). Ucapan di sesi Persidangan Khas Menteri-menteri Luar Negara-negara Islam mengenai Terrorisme, Kuala Lumpur, 1 April.

Mahathir Mohamad. (2002). Ucapan di U.S. – ASEAN Business Council Dinner, Washington D.C., USA, 14 Mei.

Mahathir Mohamad. (2002). Ucapan Langkawi International Dialogue (LID) 2002, Langkawi, 1 Ogos.

Milne, Ralph S. & Mauzy, Diane K. (1999). *Malaysian Politics Under Mahathir*. London: Routledge.

Nye Jr., Joseph S. (2002). *The Paradox of American Power*. New York: Oxford University Press.

Pandian, Sivamurugan. (2005). *Legasi Mahathir*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.

- Patterns of Global Terrorism 2003. (2004). Bureau of Resource Management & Office of the Coordinator for Counterterrorism. June 22. (<http://www.state.gov/s/ct/rls/pgtrpt/2003/>)
- Poland, James M. (1988). *Understanding Terrorism: Groups, Strategies and Responses*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Rusdi Omar, Muhammad Afifi & Musafir Kelana. (2005). *Pemikiran Dr. Mahathir Mengenai Terrorisme Global*. Laporan Kajian Geran Fakulti. Sintok: Fakulti Pengajian Antarabangsa, UUM. (tidak diterbitkan)
- Schmid, Alex P. (1983). *Political Terrorism*. New Brunswick: Transaction Books.
- Teik, Khoo Boo. (2003). *Paradoxes of Mahathirism: An Intellectual Biography of Mahathir Mohamad*. Kuala Lumpur: Pelanduk Publications Sdn. Bhd.
- The Cambridge Encyclopedia. (1994). Cambridge: Cambridge University Press.
- United Nations. (2005). Definition of terrorism. United Nations Office on Drugs and Crime. (http://www.unodc.org/unodc/terrorism_definitions.html)
- Whitehouse. (2003). National Strategy for Combating Terrorism. February. (http://www.whitehouse.gov/news/releases/2003/02/counter_terrorism/counter_terrorism_strategy.pdf)
- Whittaker, David J. (ed.). (2003). *The Terrorism Reader*. 2nd ed. London: Routledge.

